

Sygn. akt R III C 54/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2013 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący SSR Andrzej Smoch

Protokolant Anna Libik

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2013 r. w Zgorzelcu

na rozprawie sprawy

z powództwa **T. Z. (1)**

przeciwko **Z. Z.**

o podwyższenie alimentów

oddala powództwo.

Sygn. akt RIIIIC 54/13

UZASADNIENIE

Powódka T. Z. (1) w pozwie skierowanym przeciwko **Z. Z.** wniosła o podwyższenie renty alimentacyjnej z kwoty 150; zł do kwoty 700; zł miesięcznie.

W uzasadnieniu pozwu podała, że jest w trudnej sytuacji ponieważ zмага się z wieloma przewlekłymi chorobami – cukrzycę insulinozależną, ciężkie nadciśnienie tętnicze spowodowane niewydolnością nerek, anemię, zwyrodnienia kręgosłupa, migotanie przedsionków z przerośnięciem lewej komory serca. Często ma omdlenia i bóle nóg spowodowane powikłaniami cukrzycowymi. Do tego dochodzi jaskra i katarakta. Z powodu swoich chorób nie może podjąć pracy.

Brakuje jej pieniędzy na podstawowe potrzeby. Jej leki kosztują od 200; do 400; zł miesięcznie. Musi opłacić mieszkanie, które kosztuje 330; zł plus opłaty za media.

Pozwany Z. Z. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa.

Uzasadniając swoje stanowisko podał, że jego jedynym dochodem jest emerytura wojskowa, która wynosi (...); zł. Z kwoty tej otrzymuje jedynie (...); zł, po potrąceniach komorniczych. Z dochodu potrącane są alimenty na rzecz syna stron w kwocie 400; zł oraz na rzecz powódki w kwocie 150; zł miesięcznie. Z emerytur pozwany ponosi stałe opłaty za prąd w mieszkaniu i garażu – około 82,35; zł łącznie, za wodę 33; zł miesięcznie, za telewizję 65; zł miesięcznie, za telefon komórkowy 30; zł miesięcznie, za gaz butlowy 60; zł, za wywóz śmieci 27; zł kwartalnie. Za lekarstwa na prostatę, jaskrę i nadciśnienie płaci 131; zł miesięcznie. Oprócz stałych opłat ponosi opłaty z tytułu podatku rolnego 114; zł rocznie, za swoje ubezpieczenie 320; zł rocznie, za ubezpieczenie domu 160; zł rocznie, za ubezpieczenie auta 347; zł rocznie, za opał na zimę – 4 tony węgla – ok. 3360; zł rocznie.

Podał, że ma ujemne saldo konta bankowego. Jego zadłużenie z linii kredytowej wynosi (...); zł. Posiadane dochody nie pozwalają mu na pokrycie jego minimalnych potrzeb. Mieszka w domu siostry, która w zamian za ponoszenie przez niego opłat związanych z nieruchomością pozwala mu na nieodpłatne mieszkanie w jej nieruchomości. Wysokość jego emerytury od ostatniej sprawy nie wzrosła.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornym jest w sprawie, że małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód z winy pozwanego Z. Z. (dowód: okoliczność niekwestionowana przez strony, zeznania stron – k.29 akt).

Na podstawie akt RIIC 325/06 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu (dołączone do akt sprawy jako dowód) ustalono co następuje:

1. wyrokiem z dnia 24 października 2005r. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu zasądził od pozwanego Z. Z. na rzecz powódki T. Z. (1) rentę alimentacyjną w kwocie po 150; zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 września 2005r. (dowód: wyrok – k.36 akt);
2. pozwany Z. Z. otrzymywał emeryturę wojskową w kwocie (...),93; zł brutto, 1360,30; zł netto, a po potrąceniach alimentów faktycznie (...),57; zł miesięcznie (dowód: decyzja emerytalna pozwanego – k.4 akt);
3. powódka T. Z. (1) była zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku od dnia 27.09.2004r., ofert pracy nie otrzymywała, PUP w Z. nie dysponował ofertami pracy zgodnymi z jej kwalifikacjami (dowód: zaświadczenie PUP w Z. – k. 15, informacja PUP w Z. – k. 31 akt);
4. powódka leczyła się z powodu chorób przewlekłych – nadciśnienia, kamicy woreczka żółciowego (dowód: zaświadczenie lekarskie – k.16, karta leczenia szpitalnego – k.17 akt);
5. syn stron J. Z. miał 27; lat. Był opóźniony umysłowo. Leczony od 7 – go roku życia z powodu padaczki. Od czterech lat leczony na nadciśnienie. Niezdolny do samodzielnej egzystencji. Pozostawał pod pieczęcią matki. Wymagał stałego leczenia (dowód: zaświadczenie lekarskie – k.16 a akt);
6. pozwany Z. Z. leczył się z powodu chorób przewlekłych – nadciśnienia i jaskry (dowód: zaświadczenie lekarskie – k.19 akt);
7. pozwany za TV satelitarną płacił 29,99; zł miesięcznie, za wywóz śmieci 22,47; zł kwartalnie, za ubezpieczenie auta 118; zł za pół roku, ubezpieczenie na życie 42,30; zł miesięcznie, za mieszkanie powódki 155,99; zł miesięcznie, za prąd ok. 115; zł co 2 miesiące, podatek od nieruchomości 247; zł rocznie (dowód: dowody opłat za media i ubezpieczenia – k.20-28 akt);
8. powódka T. Z. (1) własnych dochodów nie miała. Z zawodu była tkaczką po szkole zawodowej. Pracowała wcześniej jako sprzątaczką na umowy zlecenia. Nigdy nie pracowała w wyuczonym zawodzie. Nie miała stwierdzonej niezdolności do pracy. Mieszkała z matką i synem. Matka miała 2200; zł emerytury miesięcznie. Syn otrzymywał rentę socjalną w wysokości 420; zł miesięcznie. Powódka majątku nie miała. Była opiekunem prawnym swojej matki. Za alimenty od niej kupowała sobie leki, wydawała na to do 200; do 400; zł miesięcznie. Opłaty za mieszkanie ponosiła z emerytury matki. Za wodę i czynsz płacił pozwany. Nie wyszła ponownie za mąż (dowód: zeznania powódki –k. 12, 34 verte akt);
9. pozwany Z. Z. nie ożenił się ponownie. Żył w konkubinacie. Konkubina miała 800;zł renty rodzinnej miesięcznie. Dzieci na utrzymaniu nie miał. Mieszkał z matką, w mieszkaniu które było zapisane jego siostrze. Dochód matki wynosił 1000; zł miesięcznie. Majątku nie posiadał. Nie miał innych dochodów poza emeryturą. Płacił na syna alimenty w kwocie 120; zł miesięcznie. Za mieszkanie i wodę w którym mieszkała powódka płacił ok. 250; zł miesięcznie. Na leki

wydawał około 50; zł miesięcznie. Na opał wydawał około 3000; zł rocznie, połowę z tego płaciła jego matka (dowód: zeznania pozwanego – k.12, 34 verte akt).

Powódka T. Z. (1) otrzymuje zasiłek stały z MOPS w Z. w kwocie 392; zł miesięcznie. Nominalnie zasiłek stały wynosi 542; zł miesięcznie, ale świadczenie powódki zostało obniżone o kwotę 150; zł płaconych na jej rzecz przez pozwanego alimentów (dowód: decyzja MOPS w Z. – k. 34 akt).

Została zaliczona w 2006r. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe, może pracować w warunkach chronionych, nie wymaga pomocy osób drugich (dowód: decyzja o niepełnosprawności powódki – k. 35 akt).

Powiatowy Urząd Pracy w Z. w okresie od 01.01.2010r. do 23.04.2013r. dysponował 129 ofertami pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (dowód: informacja PUP w Z. – k.43-49 akt).

Pozwany Z. Z. otrzymuje emeryturę wojskową w wysokości (...),69; zł brutto, (...); zł netto miesięcznie (dowód: decyzja emerytalna – k. 28 akt).

Płaci na rzecz syna J. Z. alimenty w kwocie po 400; zł miesięcznie, alimenty egzekwowane SA przez komornika (dowód: decyzje komornicze – k.32,33 akt).

Na podstawie zeznań świadków L. Ż. (k. 40 akt), B. O. (k. 55 verte akt) i M. R. (k. 55 verte akt) ustalono, że powódka T. Z. (1) w latach 2010-2012 pracowała okresowo w Niemczech. W grudniu 2012r. z powodu stanu zdrowia powódka wróciła do Polski, aby się leczyć. Od czerwca 2010 do listopada, grudnia (...) syn stron J. Z. przebywał u ojca, ponieważ jego matka przebywała w Niemczech.

Na podstawie zeznań powódki T. Z. (1) (k. 29, 56 akt) o ustalono co następuje:

Powódka mieszka z synem J. Z., który jest chory, innych dochodów poza alimentami od ojca w kwocie 400; zł miesięcznie nie ma. Syn stron J. Z. ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności, jest całkowicie niezdolny do pracy. Powódka nie jest zarejestrowana jako bezrobotna, ma 62 lata, choruje na cukrzycę, nadciśnienie, zwyrodnienia kręgosłupa, anemię, niewydolność nerek i bardzo ciężkie nadciśnienie. Leczy się u dr. P.. Za mieszkanie płaci 320 złotych, pokrywa to opieka. Za prąd płaci ponad 100 złotych miesięcznie, za gaz tak samo. Tego nie pokrywa opieka społeczna, woda wliczona jest w czynsz. Telefonu nie ma. Na leki wydaje miesięcznie od 200 – 400 złotych. Korzysta z pomocy dorosłego syna i opieki społecznej. Otrzymuje zasiłek stały , plus 100 złotych okresowo przez dwa miesiące ostatnie. Nie jest mężatką. Nie wyszła za mąż po rozwodzie z pozwanym. Ubiegała się o emeryturę zagraniczną, nie ma żadnych świadectw że pracowała. Nie znaleźli jej papierów, bo zwolniła się z dnia na dzień. Porzuciła pracę, bo nie miał mi kto przypilnować dzieci. Zawsze zajmowała się niepełnosprawnym synem. Ubiegłam się o emeryturę, nie dostała jej, ponieważ nie miała przepracowanych lat. Jej matka zmarła w 2009 r. Byłam jej opiekunem. Nie wie kiedy została zwolniona z obowiązku opiekuna. Nie zarejestrowałam się jako bezrobotna, bo pilnowała matki. Po śmierci matki przyjęła się do pracy do P., pracowała tam 3 dni, po 3 dniach zemdlalam. Poza J. strony mają jeszcze dwoje dzieci w wieku 40 i 38 lat. Wie, że jeden pracuje, drugi jest poza granicą nie zna jego adresu. Nie wie dlaczego nie zna jego adresu, zerwał z nią kontakt. Czy z drugim bratem zerwał kontakt nie wie. Nie wie czy z ojcem zerwał kontakt. Majątku nie posiada. Musi sobie opłacić ubezpieczenie zdrowotne. Z zasiłku stałego opieka potrąca jej kwotę odpowiadającą alimentom.

Na podstawie zeznań pozwanego Z. Z. (k.29 verte, 56 verte akt) oraz dowodów ponoszonych opłat (k. 9-19 , 21-24, 26-27 akt) ustalono co następuje:

Pozwany nie jest żonaty. Ma 66 lat. Innych osób poza byłą żoną i synem nie ma na utrzymaniu. Nie ma innego dochodu poza emeryturą. Otrzymuje dalej emeryturę w wysokości 1732 zł netto. Płaci dalej alimenty na syna po 400 zł, a na powódkę po 150 zł miesięcznie. Płaci na nich alimenty przez komornika. Płaci koszty komornicze. Mieszka sam. Właścicielem domu w którym mieszka jest jego siostra, tak miała zapisane mieszkanie w testamencie. On ponosi wszystkie opłaty, ona mu użycza mieszkanie. Prąd kosztuje około 80 zł miesięcznie za mieszkanie i garaż, za wodę

płaci 30 zł co dwa miesiące, abonament TV 65 zł miesięcznie, telefon komórkowy 30 zł miesięcznie, gaz 60 zł na półtora miesiąca. Choruje na jaskrę, nadciśnienie. Na leki wydaje około 130 zł miesięcznie. 114 zł rocznie podatek od nieruchomości. Ubezpieczanie domu 160 zł rocznie. Nie ma samochodu, ponieważ miał wypadek. Kupuje węgiel na ziemię - 4 tony za około 3400 zł. Wywóz nieczystości kosztuje 27 zł kwartalnie. Poza J. mają jeszcze 2 synów w wieku 38 i 40 lat. Jeden syn pracuje w Z., drugi zerwał z nim kontakt. Kontakt utrzymywał z matką. Wie że przebywał w Czechach, gdzie jest teraz nie wie. Wie, że powódka utrzymywała z nim kontakt także jak był już w Czechach. Ostatnio był w Irlandii. Pozwany ma debet na koncie obecnie 8000-9000 zł. Była żona pracowała w Czechach, powinna się zwrócić do (...) Oddział w N. o prawo do emerytury z tytułu pracy za granicą. Wie, że pracowała w Niemczech, Czechach około 10 lat. Nie przypomina sobie, by pracowała w Polsce.

jest z synem. To wszystko.

Mając na uwadze poczynione ustalenia Sąd zważył co następuje:

Bezspornym jest w sprawie, że rozwiązano małżeństwo stron przez rozwód z wyłącznej winy pozwanego Z. Z. .

Dotychczasowe alimenty zostały orzeczone wyrokiem z dnia 24 października 2005r. Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie sygn. akt RIIC 325/05 w kwocie po 150; złotych miesięcznie.

Obowiązek alimentacyjny między rozwiedzionymi małżonkami określony jest w art. 60 k.r. i op.

Zgodnie z treścią art. 60 § 1 k.r. i op. małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

Zgodnie z treścią art. 60 § 2 k.r. i op. jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspakajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżeństwa nowego małżeństwa (zdanie pierwsze art. 60 § 3 k.r. i op.).

Art. 61 k.r. i op. stanowi, że z zastrzeżeniem przepisu artykułu poprzedzającego do obowiązku dostarczania środków utrzymania jednego z małżonków rozwiedzionych drugiemu stosuje się odpowiednio przepisy o obowiązku alimentacyjnym między krewnymi.

Możliwość zmiany orzeczenia dotyczącej obowiązku alimentacyjnego przewiduje art. 138 k.r. i op., który stanowi, że taka zmiana może nastąpić „ w razie zmiany stosunków”.

Sąd stanął więc na stanowisku, że dotychczasowe alimenty, poprzez art. 61 k.r. i op., mogą być zmienione tylko i wyłącznie w razie zmiany stosunków określonej w art. 138 k.r. i op.

Przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że przez pojęcie „ zmiana stosunków” rozumieć należy istotną zmianę okoliczności istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu. Przy czym zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jej wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio już istniejącymi.

Powód domagając się podwyższenia alimentów wskazywała, że posiada niskie dochody, znajduje się w niedostatku.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że jedynymi dochodami powódki są zasiłek stały z opieki społecznej i alimenty od pozwanego. Przy czym każdy wzrost alimentów automatycznie pomniejsza otrzymywaną

przez powódkę kwotę zasiłku stałego. Powódka mogłaby tym samym liczyć faktycznie na wzrost dochodu, gdyby kwota zasądzonych alimentów przewyższyła kwotę otrzymywanego zasiłku stałego. W toku poprzedniej sprawy powódka własnych dochodów nie posiadała. Opiekowała się chorą matką i pozostawała faktycznie na jej utrzymaniu. Jej matka dysponowała dochodem w wysokości około 2200; zł miesięcznie. Otrzymywała też od niej alimenty. Wobec śmierci matki powódki w 2009r. ustały te możliwości utrzymywania się powódki. Sytuacja powódki pomimo otrzymywania zasiłku stałego z opieki społecznej uległa więc pogorszeniu. Bez wątpienia znajduje się w niedostatku.

Pozwany natomiast dysponuje wyłącznie dochodem w postaci emerytury wojskowej w kwocie (...); zł netto miesięcznie. W toku ostatniej sprawy otrzymywał emeryturę w kwocie 1360; zł miesięcznie. Nastąpił więc niewielki wzrost dochodu pozwanego o około 370; zł miesięcznie. Jednakże wzrosły również obciążenia alimentacyjne pozwanego na rzecz jego całkowicie niezdolnego do pracy syna J. Z. z kwoty 120; zł do 400; zł miesięcznie, a więc o 280; zł miesięcznie. Faktycznie więc wzrost jego emerytury został niemalże w całości przeznaczony na wzrost alimentów dla syna. J. Z. zaś zamieszkuje z powódką i prowadzi z nią wspólne gospodarstwo domowe. Tym samym nie nastąpił istotny wzrost możliwości alimentacyjnych pozwanego co do jego obecnych dochodów. Chyba, żeby podwyższyć alimenty na powódkę obniżając równocześnie alimenty dla syna stron. To jednak nie zmieniałoby sytuacji powódki i J. Z., gdyż i tak prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Pozwany zamieszkuje obecnie sam, poprzednio zamieszkiwał z matką. Musi pokrywać w całości wszystkie opłaty za media i związane z utrzymaniem domu z którego korzysta na zasadzie użyczenia. Poprzednio opłaty i inne koszty, w szczególności koszt zakupu opału, dzielił z matką na pół. Opłaty za media wynoszą go około 300; zł miesięcznie, a koszty opału około 3400; zł rocznie tj. około 280; zł miesięcznie, koszt leków około 120; zł miesięcznie. Po odjęciu ich od dochodu pozwanego na pozostałe potrzeby pozostaje mu około 500; zł. Pomimo więc, że jego dochód jest znacznie wyższy niż dochód powódki to również on, w ocenie Sądu, znajduje się w niedostatku.

Nie ma tym samym, w ocenie Sądu, możliwości podwyższenia alimentów dla powódki na podstawie art. 60 § k.r. i op., pomimo niedostatku powódki, gdyż pozwany również znajduje się w niedostatku. Pozwany, w przeciwieństwie do byłej żony, nie będzie mógł natomiast korzystać z pomocy opieki społecznej, gdyż jego nominalny dochód (bez uwzględnienia alimentów) nie pozwala na uzyskanie takiej pomocy. Nie może liczyć, tak jak powódka, na pokrycie mu przez opiekę społeczną części jego opłat.

Tak więc aby zaistniał obowiązek alimentacyjny małżonka, który w wyroku rozwodowym został uznany za wyłącznie winnego rozkładowi pożycia konieczne jest ustalenie, że rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego. Ocena czy nastąpiło takie pogorszenie zależy od porównania sytuacji, w jakiej niewinny małżonek znajdowałby się, gdyby rozwodu nie orzeczono i gdyby pożycie małżonków funkcjonowało prawidłowo (tak SN w orz. z dn.28.10.1980r., III CRN 222/80, OSN 1981, poz. 90). Dla tej oceny nie mają istotnego znaczenia zmiany, jakie nastąpiły w położeniu małżonka niewinnego w czasie pomiędzy faktycznym rozłączeniem małżonków a orzeczeniem rozwodu (tak SN w uzasadnieniu wskazanego wyżej orz. z dn. 28.10.1980r.). Zasądzenie alimentów w oparciu o treść art. 60 § 2 k.r. i op. ma przy tym charakter fakultatywny.

Rozważając czy pozwanej przysługują alimenty od powoda Sąd ustalał czy rozwód stron pociągnął za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej T. Z. (1). Stał przy tym na stanowisku, że gdyby strony pozostawały dalej małżeństwem zamieszkiwałyby razem. Dalej jednak miałyby na utrzymaniu niepełnosprawnego syna J. Z.. Prowadziłyby w trójkę wspólne gospodarstwo domowe. Jedynym dochodem rodziny byłyby wówczas emerytura pozwanego, gdyż powódce jako pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym z mężem nie przysługiwałoby prawo do otrzymywania zasiłku stałego z opieki społecznej. Pozwany musiałby tym samym utrzymywać siebie i dwóch członków rodziny z jednej emerytury. Opieka społeczna nie pokrywałaby, jak to robi obecnie, kosztów utrzymania mieszkania stron, a sam czynsz za nie wynosi 320; zł miesięcznie. Do tego dochodziłyby koszty mediów za 3 osoby. Rodzina pozostawałaby więc w niedostatku, a powódka nie mogłaby domagać się od męża środków, które uniemożliwiłyby mu utrzymanie siebie i niepełnosprawnego dziecka.

Musiłaby szukać pracy, a jak wynika z informacji Powiatowego Urzędu Pracy w Z. ofert pracy dla osób niepełnosprawnych z ostatnie 3 lata nie brakowało. Niepełnosprawni są jedną z nielicznych grup społecznych czy

zawodowych , dla których oferty pracy były i ciągle są. W zasadzie poza niepełnosprawnymi tylko budowlańcy i kierowcy mają jeszcze szanse znalezienia pracy, gdyż dla nich ofert pracy ciągle nie brakuje, pomimo panującego kryzysu. Powódka natomiast nawet od śmierci matki nie jest nawet zarejestrowana jako bezrobotna. Ewentualnie T. Z. (1) musiałaby domagać się alimentów na swoje utrzymanie, ale nie do męża, a od dorosłych synów. I to, w ocenie Sądu winna obecnie uczynić. Nie domagać się alimentów od byłego męża, lecz od swoich pozostałych dwóch dorosłych pełnosprawnych synów. T. Z. (2) natomiast, na skutek posiadania nominalnie wysokiego dochodu, sam alimentów od synów domagać się nie może.

Po poczynieniu takich rozważań Sąd stanął na stanowisku, że brak jest podstaw do przyjęcia, że rozwód stron pociągnął za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej powódki. Niezależnie od tego czy pozostawałaby dalej w związku małżeńskim z T. Z. (2) czy też nie, ciągle znajdowałaby się w niedostatku. Dochód jaki przypadałby na nią gdyby strony ciągle były małżeństwem , po uwzględnieniu kosztów utrzymania syna J. Z. i kosztów opłat za wspólne mieszkanie, nie byłby wyższy niż obecnie dysponuje, lecz przeciwnie nawet dużo niższy.

Mając na uwadze powyższe Sąd powództwo oddalił.